

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia economie, buget și finanțe

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

Y. I. I. I. I. 2015

CEB nr. 6/330

RAPORT

asupra Raportului privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2014 (nr.952 din 06.05.2015)

Comisia economie, buget și finanțe, în conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului referitoare la atribuțiile comisiilor permanente, a examinat Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2014 (în continuare Raport), și comunică următoarele.

Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare ANRE) a fost prezentat Parlamentului în conformitate cu art.42 alin.(10) din Legea cu privire la energetică nr.1525-XIII din 19.02.1998.

Raportul este structurat în 9 capitole, și prevede în principal descrierea următoarelor aspecte:

1. Analiza sectoarelor reglementate de ANRE (energia electrică, energia termică, gazele naturale, alimentare cu apă și canalizare, produse petroliere);
2. Activitatea ANRE-ului în domeniul elaborării și promovării actelor legislative și normative în domeniu, în special cele ce vizează implementarea acquis-ului comunitar;
3. Calitatea energiei electrice furnizate și protecția consumatorilor;
4. Reglementarea tarifară promovată de ANRE;
5. Activitatea de licențiere și monitorizare a operatorilor pe piața energetică;
6. Cooperarea internațională.

Analizînd Raportul, Comisia a reținut următoarele:

Cu privire la analiza sectoarelor reglementate de ANRE:

- *Sectorul energiei electrice.*

Procurările de energie electrică realizate de către întreprinderile de distribuție pe parcursul anului 2014 au crescut cu 1,9 la sută, în timp ce livrările către consumatori au crescut cu 3,4 la sută, această discrepanță fiind caracterizată de efectul pozitiv al reducerii consumului tehnologic cu 1,2 la sută față de anul 2013.

Cu toate că, volumul energiei electrice produse a crescut cu 5,1 la sută pînă la 788,1 mil. kWh, acesta rămîne la un nivel destul de redus în comparație cu perioada anului 2001, cînd indicatorul respectiv a constituit 1042,9 mil. kWh. Astfel, gradul de acoperire a procurărilor de energie electrică din producția internă (CET-1, CET-2, CET-Nord, alți producători interni) s-a redus cu 13 puncte procentuale, de la un nivel de 33 la sută în anul 2001 pînă la 20 la sută în anul 2014. Această situație denotă o tendință negativă caracterizată de reducerea gradului de diversificare al resurselor și, respectiv creșterea vulnerabilității sectorului electroenergetic.

De asemenea, din datele prezentate în Raport se constată că, începînd cu anul 2012, tarifele la energia electrică au rămas nemodificate, ceea ce presupune că în cazul în care menținerea acestora s-a datorat altor factori decît cei economici, există riscul apariției unor probleme în sectorul energiei electrice, precum și recurgerea în perioadele ulterioare la majorări destul de accelerate a tarifelor, cu impact semnificativ asupra consumatorilor.

- *Alimentarea cu energie termică.*

Volumul total al energiei termice livrată în rețea în anul 2014 a constituit valoarea de 1819,6 mii Gcal, înregistrînd o reducere cu 0,1% față de anul precedent. La aceasta, o problemă majoră o reprezintă gradul înalt al consumului tehnologic și pierderile efective de energie termică, care în anul de referință au constituit 21,8 la sută din volumul energie termice intrate în rețea.

- *Sectorul gazelor naturale.*

Procurările de gaze naturale pe parcursul anului 2014 au constituit 1053,1 mil. m³, la un preț mediu de 377,1 dolari SUA/1000 m³, mai mic cu 0,7 la sută față de anul precedent. Totuși, prețul de procurarea exprimat în monedă națională a crescut de la 4773 lei pînă la 5373 lei pentru 1000 m³. Tariful mediu de livrare a gazelor naturale către consumatori s-a diminuat de la 6121 lei la 6118 lei pentru 1000 m³.

- *Sectorul de alimentare cu apă și canalizare.*

Trecerea în competența ANRE-ului a sectorului de alimentare cu apă și canalizare a fost realizată recent prin Legea nr.303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, din care considerente Raportul nu conține date statistice privind evoluția acestui sector.

- *Sectorul produselor petroliere.*

Conform datelor analizate din Raport, prețurile la produsele petroliere pe parcursul anului 2014 au variat după cum urmează:

1. benzină de la 17,37 lei/litru (decembrie) până la 18,67 lei/litru (septembrie);
2. motorină de la 16,37 lei/litru (decembrie) până la 17,66 lei/litru (martie - iunie);
3. gaz lichefiat de la 9,57 lei/litru (iulie) până la 10,55 lei/litru (septembrie - noiembrie);

Suplimentar, se constată existența unei diferențe semnificative între cotațiile Platts și prețurile de import a produselor petroliere. Astfel, pe parcursul anului 2014 acest indicator a variat pentru benzină între 32 dolari/tona în luna iunie și 94 dolari/tona în luna decembrie și, respectiv pentru motorină - 47 dolari/tona în luna februarie și 112 dolari/tona în luna decembrie. Aceasta presupune existența unui risc sporit de majorarea intenționată de către operatori a valorii în vamă a produselor petroliere importate, prin aceasta beneficiind de 2 avantaje: diminuarea bazei impozabile a impozitului pe venit și asigurarea respectării nivelului de rentabilitate reglementat.

Cu privire la activitatea ANRE-ului în domeniul elaborării și promovării actelor legislative și normative în domeniu, în special cele ce vizează implementarea acquis-ului comunitar:

În conformitate cu informația prezentată în Raport, pe parcursul anului 2014, ANRE-ul a aprobat un set de hotărâri cu impact atât asupra titularilor de licență cât și asupra consumatorilor finali din sectoarele energetice și cel de alimentare cu apă și canalizare.

De menționat că, Metodologia de calculare și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, aprobată prin Hotărârea ANRE nr.263 din 05.10.2007, a fost prevăzută a fi aplicată pe o perioadă de 5 ani, adică până în anul 2012, din care considerente ANRE a adoptat o nouă Hotărâre privind Metodologia calculării și aplicării prețurilor la produsele petroliere nr. 486 din 05.10.2012, care prevede că prima va fi aplicată până la aprobarea unei noi Metodologii.

Astfel, ținând cont de situația pe piața produselor petroliere, precum și de cele menționate mai sus vis-a-vis de diferența majoră a prețurilor de import cu cotațiile Platts se impune necesitatea adoptării unei noi Metodologii în domeniul respectiv.

Cu privire la calitatea energiei electrice furnizate și protecția consumatorilor:

Deși, în ansamblu pe întreprinderi durata medie de întrerupere a livrărilor de energie în sistemul de distribuție se încadrează în valorile admisibile, în 12 raioane deservite de către „RED Union Fenosa” S.A., acest indicator depășește limita admisibilă, din care considerente este necesar ca operatorul de rețea să-și revadă politicile investiționale în raioanele respective.

Calitatea energiei electrice livrate consumatorilor finali rămîne a fi în continuare problematică, prejudiciile materiale achitate acestora urmare livrării de energiei electrice cu încălcarea parametrilor de calitate stabiliți de standard s-a ridicat la nivelul de circa 1,3 mil. lei.

Cu privire la reglementarea tarifară promovată de ANRE:

Pe parcursul anului 2014, ANRE a aprobat două metodologii în partea ce ține de formarea tarifelor reglementate, și anume: Metodologia de calculare și aplicare a tarifelor reglementate la gazele naturale și Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate.

Referitor la mărimea tarifelor, ANRE a aprobat valorile cheltuielilor de distribuție a energiei electrice și a cheltuielilor de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate pentru Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A.

De asemenea, a fost aprobat un nou tarif actualizat la energia electrică livrată de către Î.S. „NHE Costești”, în vederea oferirii întreprinderii posibilitatea de a-și recupera mijloacele financiare investite în dezvoltarea și reconstrucția capacităților de producție.

Cu privire la activitatea de licențiere și monitorizare a operatorilor pe piața energetică:

În scopul realizării funcției de licențiere, ANRE a eliberat 33 de licențe pentru activitatea pe piața produselor petroliere, inclusiv 9 fiind prelungite, și a retras 11 licențe.

De asemenea, a fost eliberate pentru agenții economici din regiunea transnistreană: 2 licențe pentru importul și comercializarea cu ridicata a benzinei și motorinei, o licență pentru producerea energiei electrice și o licență pentru furnizarea energiei electrice la tarife nereglementate. Toate licențele au fost eliberate pe un termen de 6 luni. În aceeași perioadă, au fost eliberate 2 licențe pentru furnizarea gazelor naturale la tarife nereglementate și 2 licențe pentru furnizarea energiei electrice la tarife nereglementate pe un termen de 25 ani.

În perioada de referință, ANRE a retras licența pentru producerea energiei electrice a „C.E.T. nr. 1” S.A. în legătura cu radierea întreprinderii din Registrul de stat al persoanelor juridice.

În scopul monitorizării operatorilor de pe piața energetică, ANRE a desfășurat 23 de controale în anul 2014, eliberînd 31 de prescripții privind lichidarea încălcărilor constatate.

Urmare dezbaterii Raportului în cadrul Comisiei s-a constatat că încălcările depistate de către ANRE în cadrul controalelor efectuate la operatorii de pe piața energetică nu au o finalitate în sensul aplicării sancțiunilor conform legislației în vigoare. Situația respectivă se datorează faptului transmiterii materialelor privind încălcările depistate către instituțiile responsabile (Centru Național Anticorupție, Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, Serviciul Fiscal de Stat, etc.), acestea din urmă neasigurând finalitatea proceselor contravenționale sau penale, după caz.

Cu privire la cooperarea internațională:

În perioada analizată, ANRE a dezvoltat legături de parteneriat cu reglementatorii din domeniu în vederea asigurării unei cooperări bilaterale prin intensificarea schimbului de informație și celor mai bune practici. Astfel, ANRE a continuat să-și exercite mandatul de membru cu drepturi depline al Asociației Regionale a Reglementatorilor din domeniul energetic și calitatea de membru a Comunității Energetice.

De asemenea, urmare examinării Raportului, precum și în procesul de aprobare a bugetului ANRE, Comisia a constatat că pe parcursul ultimilor ani nu au fost efectuate acțiuni de audit în partea ce ține de activitatea ANRE. De menționat că, ANRE reprezintă o autoritate publică centrală a statului care face parte din autoritățile administrației publice din domeniul energiei cu atribuții de reglementare și monitorizare, deținând un patrimoniu care constituie patrimoniu public. Din aceste considerente, se impune necesitatea efectuării unui control asupra formării, administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și administrării patrimoniului public prin realizarea auditului extern.

În partea ce ține de amendamentele dlui Iurie Chirinciuc, comunicăm că, Comisia a acceptat propunerea privind completarea punctului 2 a proiectului de Hotărâre cu privire la Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2014.

În contextul celor expuse, Comisia economie, buget și finanțe, cu majoritatea voturilor a luat act de Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2014 și îl propune Parlamentului spre dezbateră precum și adoptarea proiectului de Hotărâre cu privire la Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2014, parte integră a prezentului Raport.

Ștefan CREANGĂ,
Președintele Comisiei